

STAUROS

č. 25 december 2022

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o SLOVE

Oblúbeným slovom nielen progresívnych kruhov je výraz inkluzívny. Začal sa objavovať najmä po roku 2008, keď vstúpil do platnosti Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. „Inklúzia“ postupne vytlačila predchodkyňu „integráciu“, ktorá bola obvinená z nedovolenej jednostrannosti. Byť inkluzívny je dnes v kurze aj v Cirkvi. Je však na mieste časový údaj dnes? Nebola Cirkev inkluzívna hneď od svojho vzniku? Nebolo kresťanstvo od začiatku otvorené pre každého bez rozdielu pohlavia, rasy či sociálneho postavenia? Kánonické evanjeliá dosvedčujú viacero prípadov inkluzívneho postoja, ktoré zároveň ukazujú, čo táto inklúzia znamená v biblickom kontexte.

Známy nemecký filozof a teológ Johannes Hartl sa to pokúša ilustrovať na príklade istej chudobnej rodiny, ktorá sa v ťažkých časoch rozhodla odísť za vidinou lepšieho života do Ameriky. Keď sa jej konečne podarilo získať lístky na loď a prišiel vytúžený odchod, otec rodiny zahlásil: „Počas celej plavby sa budeme uskromňovať, keďže nemáme veľa peňazí, budeme jesť len to, čo sme si zabalili na cestu. Ale v posledný deň plavby to roztočíme. Pozvem vás do tej luxusnej reštaurácie.“ Rodina žila týždne zo svojich skromných zásob a posledný deň išla do reštaurácie na slávnostný obed. Jedlo bolo výborné, obsluha veľmi príjemná. Dokonca ich prišiel pozdraviť aj samotný kapitán lode slovami: „Konečne ste medzi nás prišli. Aj sme sa čudovali, prečo sa nestravujete s nami.“ Otec rodiny vysvetlil ich finančnú situáciu. Kapitán na to len rozpačito povedal: „Ale strava v reštaurácii bola v cene lístka.“

Týmto príbehom chce autor vyjadriť možné prekvapenie kresťanov, keď raz zistia, čo všetko si mohli dovoliť počas plavby životom; čo všetko bolo zahrnuté v cene ich „krstného listu“. Už svätý Pavol totiž hovorí, že kresťanstvo je vo svojej podstate all inclusive. Známa je jeho veta v Liste Rimanom: „Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!?“ (8,32) Byť inkluzívny teda neznamená len byť otvorený pre iných. Inkluzivita kresťanstva znamená vidieť, čo všetko je otvorené pre mňa. Preto je na miesto otázka, čo znamená žiť inkluzívne kresťanstvo.

V hľadání odpovede nám môže napomôcť Ježišov nadčasový príbeh o pozvaní na večeru. Hostia dostanú pozvanie na luxusnú párty svojho šéfa, ale keď príde jej čas, vytiahnu každý svoje výhovorky. Jeden si musí ísť pozrieť kúpené pole, iný potrebuje vyskúšať práve

získané voly, ďalší chudák sa oženil... Výklad tohto podobenstva sa často orientuje na židov, ktorí neprijali Ježiša ako Krista. Tento príbeh je však aj o mne. Je o kresťanovi, ktorý sa stravuje takmer výlučne „zo svojich zásob“. Ako ináč by sme si vysvetlili nezmyselné výhovorky pozvaných hostí? Kto kúpi pole, byt či dom a nepozrie si ho predtým? Kto kúpi voly či auto a nevyskúša ho vopred? A do tretice: Keď sa človek oženil, nemusel ísť podľa vtedajších pravidiel rok do vojny – ale prečo nie na hostinu? Zvážme aj prax, že v tom čase bolo zvykom pozývať dvakrát: Najprv prišla prvá pozvánka. Ak ju dotyčný prijal, rátal sa medzi pozvaných. Druhé pozvanie bolo už len akési avízo: „Párty je pripravená. Pod' na oslavu!“ A pýtajme sa: Prečo teda výhovorky hostí, ktorí už raz pozvanie prijali? Prečo si to medzitým rozmysleli? Aký bol skutočný dôvod ich odmietnutia?

Myslím si, že odpoveď vtedy a dnes sa veľmi líšiť nebude. Preto sa hľadajú príčiny neúspechu: Kto zlyhal? Zlyhal pán, ktorý pripravil slabú večeru? Neoslovilo jeho menu? Keď sa pozrieme do raja na prvých stránkach Biblie, niekto môže získať ten dojem. Začalo sa to Adamovým odmietnutím a pokračovalo počas takmer celých dejín Izraela – akoby to Božie menu nechutilo: neustále sa ozýva „nie“ človeka. A čo robí Boh? Pripravuje zakaždým lepšiu a lepšiu špecialitu. Na každé naše „nie“ hovorí vždy väčšie „áno“ – až nám povie to najväčšie „áno“ vo svojom vlastnom Synovi. Večera je pripravená, a hostia nikde.

Ak nezlyhal Boh, kto potom? Možno má nedostatočné PR. Je na vine slabá reklama? Sme teda problémom my, ktorí máme odovzdávať jeho pozvanie ďalej? Je to v tom, ako nás nedávno upozornil aj pápež František v bratislavskom Dóme svätého Martina, že nemáme efektívnu abecedu na odovzdávanie viery súčasnému človeku, ako mali svojho času svätí Cyril a Metod? Nevieme byť dost' kreatívni? Chýba nám to často skloňované *aggiornamento* – treba odložiť zastarané formy a spôsoby a byť in? Alebo čo nám chýba? Myslím si, že to pekne ilustruje jedna situácia, keď za kňazom prišla mama so svojim malým synom s prosbou, aby mu kňaz dohovoral, lebo vraj je priveľa sladkostí. Kňaz ju poprosil, aby sa zastavila o týždeň. Mama teda prišla so synom o týždeň a kňaz chlapcovi jednoducho povedal, aby nejedol toľko sladkostí. Neskôr sa mama v súkromí pýta kňaza: „A prečo ste mu to nepovedali už pred týždňom?“ A on dal jasnú odpoveď: „Najprv som si to chcel vyskúšať ja sám na vlastnej koži.“ Čo mi teda chýba? Osobná skúsenosť. Nemôžem hodnoverne ponúkať nejaký produkt, ak o ňom nie som vnútorne presvedčený. A už vôbec nie, ak ide o otázku dôvery voči Bohu: musím tú dôveru mať najprv ja sám.

Kto teda zlyháva najčastejšie? Som to ja, adresát pozvania Boha, ktorý nežije kresťanstvo *all inclusive*. Možno sú problémom moje „vlastné zásoby“ – problémom je moja túžba po nezávislosti od Boha. Chcem mať svoj život vo svojich rukách v každej oblasti: voly, pole, vzťahy... namiesto toho, aby som prijal Boží život do svojho srdca. Belgický spisovateľ a kňaz Louis Evély píše, že toto pokušenie nás sprevádza od začiatku. Adamov hriech podľa neho nebol v tom, že túžil byť ako Boh. Nie, veď preto sme predsa boli stvorení. Kde bol teda problém? „Adam mal nesprávnu predstavu o Bohu. Myslel si, že Boh je autonómna bytosť, ktorá nikoho nepotrebuje. Aby bol ako on, stal sa neposlušným a spurným. Ale keď sa Boh zjavil, ukázal sa ako láska, ako neha, ako poslušný až na smrť. Adam si myslel, že bude ako Boh, ale stal sa pravý opak. Ešte viac sa od Boha vzdialil. Adam si vybral osamelosť a zaľúbenosť do seba, ale Boh je predsa Spoločenstvo a Zaľúbenosť v druhom.“ Veľký teológ 20. storočia Karl Rahner to okomentoval slovami: „Boh, ako ho vidí 60 % kresťanov, vlastne neexistuje. Vďaka Bohu!“

Aké je teda riešenie? Je vlastne iba v mojich rukách – či presnejšie: je v mojom srdci. Ide o to, komu uverím. Pre koho sa dnes rozhodnem? „Áno“ Boha vyslovené naplno v Ježišovi Kristovi silnie najmä teraz pred Vianocami a je vzácnym pozvaním do kresťanstva *all inclusive*.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 12. - 18. 12. 2022

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Oľga, <i>panychída</i>
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) * Lucia
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * za darcov
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: veľká večiereň

NEDEĽA	PRED NARODENÍM PÁNA - SVÄTÝCH OTCOV, 3. hlas
	8:00 Utieren (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	12:00 Sv. liturgia (slovenská)
	16:00 Sv. liturgia v <i>Lehniciach</i>
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: večiereň

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 19. - 25. 12. 2022

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † zosnulí z rodiny Semanovej
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Viktor, <i>panychída</i>
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Piatok	Aliturgický deň 7:00 Kráľovské hodinky (<i>prvá a tretia</i>) 15:00 Začiatok vysluhovania sviatosti zmierenia 17:00 Kráľovské hodinky (<i>šiesta a deviata</i>)
Sobota	Predvečer Narodenia Pána 8:00 Sv. liturgia 15:30 Večiereň 21:30 Veľké povečerie, lítia

NEDEĽA	NARODENIE podľa tela nášho Pána, Boha a Spasiteľa JEŽIŠA KRISTA
	8:00 Utieren (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) → následne: VIANOČNÁ SCÉNKA (<i>Dobrá novina</i>)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	12:00 Sv. liturgia (slovenská)
	16:00 Sv. liturgia v <i>Bernolákove</i>
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: večiereň

OZNAMUJEME

- Veriaci gréckokatolíckej farnosti Zubné (okr. Humenné) prosia o pomoc pri dostavbe ich farskej budovy. S povolením a odporúčaním nášho vladyku Petra Rusnáka bude v nedeľu, 11. decembra 2022 operatívna zbierka, kde bude možné podporiť tento účel.
- V nedeľu 18. 12. 22 budeme o 16. 00 hod. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme sv. Alžbety Uhorskej v Lehniciach.
- Vianočný koncert nášho zboru Kyrillomethodeon bude v našom chráme v utorok, 20. 12. 2022 po skončení sv. liturgie.
- Piatok, 23. 12. 22 je plne aliturgický deň, teda nebude sv. liturgia, ale budeme sa modliť predpísané Kráľovské hodinky sviatku Narodenia Pána podľa poriadku vyššie. Od 15:00 do 17:00 hod. budú v chráme vysluhovať sviatosť zmierenia viacerí kňazi súčasne.
- V predvečer sviatku Narodenia Pána (24. 12. 22) sa bohoslužobný program začne o 8:00 hod. slávením sv. liturgie. Popoludní o 15:30 hod. sa pomodlíme *večiereň* a o 21:30 hod. bude *Veľké povelčerie s litiou*. V tento deň je predpísaná zdržanlivosť od mäsa.
- Aj tento rok pozývame deti zapojiť sa do projektu Deti deťom. Počas sviatkov Vianoc až do 2. 1. 23 budú môcť do chrámu priniesť pod vianočný stromček darček, ktorý následne odovzdáme deťom v núdzi
- V nedeľu 25. 12. 22 budeme o 16. 00 hod. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme sv. Štefana Uhorského v Bernolákove.
- Na rok 2023 sme pripravili farský nástenný kalendár s názvom *Prijat' Božie kráľovstvo ako dieťa*. Opäť ho zdobí 13 fotografií umeleckého fotografa a nášho veriaceho Timoteja Križku, na ktorých zachytil deti ako účastníkov sviatostí v našom chráme.
- Do pozornosti dávame knihu od autora Juraja Havaja Petejovského: *Denník ostatného dňa*. Autor je veriacim našej farnosti a tiež spolu-projektant gréckokatolíckeho chrámu v Trenčíne. Kniha je záverečnou časťou trilógie jeho príbehov a je za príspevok 10 €.
- V ponuke kníh je tiež zbierka zamyslení k nedeľným a sviatočným čítaniam liturgického roka s názvom: *Bližšie k Synovi*. Autorom knihy, ktorá obsahuje aj 23 umeleckých fotografií Timoteja Križku a je v ponuke od 15. 12. 22 za príspevok 10 €, je „šéfredaktor“ Stauros-u.
- Pripomíname knihu ôsmich poviedok o živote na Zemplíne, ktorá vyšla pod názvom *KORENE: vira, nádiya, ľubov* od autorky Emílie Sičákovej-Beblavej. Dve poviedky sú preložené - jedna do rusínskeho a jedna do ukrajinského jazyka. Knihu môžete získať za príspevok 15 €.
- K dispozícii je už knižný kalendár spolku sv. Cyrila a Metoda na r. 2023 za príspevok 3 €.

ĎAKUJEME

- Pri zbierke na Charitu v nedeľu 4.12.22 sme podporili činnosť gréckokatolíckej charity v Prešove sumou 735 €, za čo vyslovujeme v mene najnúdznejších vďačné: Pán Boh odmeň!
- Bohu známa osoba darovala na účet farnosti 60 €; iná, Bohu známa osoba darovala 30 €. Vyslovujeme vďačné „Pán Boh odmeň!“ za Vaše dary.
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Beblavej, Pätoprstej a Rimovej* (3. 12. 22) a rod. *Krajňákovej a Telepčákovej* (10. 12. 22)
17. 12. 2022 upratujú: rod. Obertanová a Susla
23. 12. 2022 v rozpise nasledujú: rod. Semberová a Vavříková.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, **tel.:** 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717